

Lakamte-Krönika 1932-

Den 5 febr. anlände vi lyckligen hit till Lakamte. Resan hade tagit 12 dagar. Sedan hölls här konferens. I slutet på månaden voro pastor Nilssons o. fr. Sigrid Berggren, som följt oss hit färdiga att återvända.

Pastor J. Olsson gick upp till A.A. för att fira bröllop och fr:a Stina sköld o. Hilma Olsson anträdde resan till Sverige för vila.

D. 11 juni insjuknade syster Ruth i dysenteri. Den 12 juni anlände Josef Olssons efter en lycklig resa. Den 21 bröto de upp för att gå till Nedjo.

Den 18 hade Didjas Hapte Mariam inbjudit Missionen på middag.

Den 13 juli kom det bud från Nedjo att fru Olsson bar sjuk. Doktor Söderström och Karin reste fem timmar efter budets ankomst till Nedjo.

Den 17 juli hade undertecknad altartjänst på gallinja för första gången.

Skolan började i början på maj. Den slutar (1:sta term.) i morgon den 23 juli. Ett 25-tal ha varit inneboende och 15 ha varit dagskolebarn. Anna Bruun, Sally Karlsson, Gebre Jesus o. Ofga ha undervisat.

Syster Ruth är nu så pass återställd att hon börjat arbetet i apoteket. (d. 22/7 -32 U.K.)

Lakamte d. 12/10 - 32.

Vad som på senaste tiden hållit våra sinnen på helspänn vad missionärskåren beträffar är fru Anna Olssons sjukdom.

Någon dag i mitten på juli kom bud att fru O. var allvarligt sjuk. Doktor S. o. syster Karin reste in 5 timmar efter budets ankomst. Efter tre veckor ung. var doktorn här och han hoppades att allt skulle gå över efter vila.

Sjukdomen har emellertid inte velat ge med sig utan de ha måst lämna Nedjo.

Ett tag hade vi tanke på att hämta dem med aeroplan. Men det gick ej på grund av årstiden (regntid).

För en vecka sedan kommo de hit. Och i dag ha de gått. Fru Olsson måste alltjämt bäras på bår. Målet är nu Diredawa l. Harrar. Anledningen till sjukdomen tros vara det höga läget jämte den påfrestning av nerver, som är utmärkande för detta land.

Den 16 okt. 1932.

Förra söndagen började vi med söndagsskola. Afga hade texten och Gebre Jesus minnesversen. I dag var det omvänt.

Den 19.10.

I dag reste Olle till Addis Abeba med 7 bärare. I går kväll hade vi en liten avskedsupe med aftonbön.

Lakamte d. 28.4.33

I dag är det fredag, min vanliga vilodag. Men det är så svårt att avhålla sig från att göra något. Sedan en lång tid ha vi hållit på med taktäckning.

28/4 (30/4?)

I e.m. husbesök. Gomesa Dinegga och Benja gingo med. Jag var glad att Benja kunde avlösa mig att läsa och hjälpa mig sjunga.

Vi blevo mycket väl mottagna och undfagnade med kaffe, bröd o. taita(?). En tvåårig gosse stod och tog av modersbröset. Men i nästa ögonblick tog han korgen och gick

omkring och serverade brödet. Kyrkan var full i f.m. Efter predikan läste vi Didjasens mycket vänliga brev.

Vi ha nu 4 tjänare. Dirbaba, Dinegga, Marartu o. Tanafa. De ha haft sina kritiska dagar. Bl.a. ha de klagat på lönen. Dinegga sade en söndag e.m. då jag sade till honom att hämta en mula: "Jag går hem". Och han gick. Men efter en vecka ville han börja igen. Följden för honom blev att det dröjer längre innan han får löneförhöjning än om han inte bråkat. Dirbaba ville också gå hem. Men läraren fick honom på andra tankar. Benja en av skolpojckarna var här ett tag under ferien. Vi hade ej tillräckligt arbete i köket. Därför blev han tillsagd att arbeta lite i trädgården. Men då skulle han också gå hem. Lubaka? fick honom emellertid på andra tankar. Densamme Benja var mig till glädje och hjälp i e.m.

I dag delade vi på söndagsskolan för första gången.

Doktorn ska om ett par dar resa upp till A. A. för att träffa Ivarssons.

Bland det roliga jag såg i e.m. må nämnas en tvåårig gosse som stod och diade sin moder. Hon satt nämligen på ett trästycke. Men i nästa ögonblick slutade gossen och tog "masoben" (korg) och gick omkring och serverade. Innan vi gick såg jag honom sitta och dricka kaffe som en vuxen person.

1.5.33

I dag kom Atto Gero och ville låna \$50;- . Han är muhammedan. Han bodde på sjukhusområdet förut och \$1000;- av didjasen för den eukalyptus han planterat där. I början var han mycket avvisande ifråga om att överlåta jorden ehuru den ej var hans didjasens. "Jag dödar den som sätter foten på min jord".

På tal om uppfostran sade han: "För pojkar är uppfostran mycket bra men för flickor behövs den inte enligt vår sed."

14/5

Det är nu 6:te dagen sedan Sally sjuknade: dysenteri. Under sjukdomstiden blir det mera ärenden till Herren. Därför har jag de senaste dagarna huvudsakligen fått ägna mig åt Martas bestyr. Lilla Ruth tar sin tid. Nu komma just Syster Greta och Anna med... maten var god i kväll. Men vällingen var vidbränd.

Regntiden har börjat. Åska går. Vi hålla nu på och bygga ett vedskjul med plåttak.

I e.m. kom en man och bad att få en bok. Han fick till svar: Gå hem och hämta pengar och kom och köp! De förstå inte att man gör dem en god gärning genom att sprida böcker utan de tro att man antingen ska skaffa sig förtjänst genom försäljningen eller också rättfärdighet och således bör man ge dem någon bok.

16/5

Det är nu svårt för mig att hinna något utom det löpande?. Sally fick i går 6:e nålen. Men avföringen hade blod och slem i alla fall i dag. Hon får nu endast silad välling några dagar o. så blir det en ny serie. - I regel varje tisdag ha vi bibelsamtal. Vi läsa ett kap. ur Apg. I dag var vi här. Vi hade kommit till 27:e kap. Vi sjöngo "Jag är en pilgrim här"... och efteråt de två sista verserna på "I djupet av mitt hjärta".

19/6

Till stor glädje har Sally nu börjat vara uppe.

I går e.m. var jag med Gebre Jesus på husbesök. I huset dit vi kom beklagade de sig att de hade bara flickor. "Gid(?) injiu(?)" sade Gebe Jesus. De ha en själ de också.

I dag på f.m. var jag till Lakamte. Där träffade jag samman med en diakon. Under samtalets gång undrade jag om han inte villa komma till vårt hus. Ja han skulle komma men inte i dag och inte i morgon utan i övermorgon. Han hade arbete. "Vilket arbete" frågade jag. "Ja jag ska äta och dricka hos prästerna". Det var hans arbete.

Brasan är skön. Det är kallt.

I dag på f.m. eller rättare sagt i morse regnade det som om himmelens fönster skulle ha varit öppna. Det har aldrig öst ned så mycket denna regntid. Men innan gudstjänsttid

klarnade det upp. Söndagsskolan blev inställd i dag. Annars håller vi på med den året runt med 30 á 40 barn eller barn eller lärjungar ty fullväxta komma också. Abba Turgum som anses vara mycket lärd sade t.o.m. häromdagen att han genom de bilder vi förevisa lärt så mkt som han ej visst om förut. Det var också dop i dag. En liten flicka som fick namnet Aster. Hennes mamma är på sjukhuset f.n. Hon säger att hon har inga anhöriga. Dock är de ej riktigt säkra på om hon talar sanning eller ej. Modern är lam.

Efter andaktsstunden i sjukhuset som räknade en 25 st i korridoren förutom alla på salarna. Således i sjukhuset erbjuda sig rikliga tillfällen för evangelisation.

Efter andaktsstunden gingo Gebre Jesus och jag för att hälsa på ett nygift par Aslam och Neguse som vigdes här i kyrkan för några söndagar sedan.

Det var ganska trevligt att komma till deras lilla hus. Vi sjöngo några sånger på gallinja: "Jesus kär gå ej förbi mig, " "an garake ....?", "Skynda till Jesus"

Under tiden kommo flera som ville lyssna. Läraren förklarade en av sångerna.

Det var uppmuntrande att se dem så lyckliga. De ville också ha (etiopiska skrivtecken)=konfirmationsundervisning vilket gladdde mig.

Jag hoppas att de snart komma för att sluta sig till de tre som redan ha börjat läsa.

På hemvägen besökte vi tvättaren Tála från sjukhuset jämte en annan man som har mycket boskap. Han boskapsägares sade att han hade varit i Gadjam förut. Då frågade jag om han kunde amharinja... Nej, han var (etiopiskt ord)="dumbom". Hans namn är allmänt: Abba Fitale. Fitale är hustru till Apasmali? Dabbola?. Abba Fitale har många slavar. Mesu = att rensa täf före utsädet.

Sally och Lillan ha snuva. Min bön och mitt hopp är att de ska bli bättre.

Huvudinnehållet skrivet till Gunnar Sjöberg, Hanna Westlund 28/7

Söndag 30.7.33

Åter har en vecka gått. Min huvudsakliga uppgift den gångna veckan var att öva mig i gallinja. Har fått fatt på en ung man som kallas "det eviga leendet" därför att han ler jämt. Detta har också varit ett hinder för honom när han sökt anställning i sjukvården. Han läser gallinja flytande och är inte den sämste att klargöra ett ords betydelse. I dag hade vi söndagsskola. Ett 40 tal kom. Kyrkan var också full. Gud vare tack.

Nästa söndag få nattvardsgång om Gud vill. Då skulle jag för första gången försöka mig på ett litet skriftetal på gallinja.

En av händelserna här är att vi fått grisar, en är vår och en är tandläkarens.

6/8 -33

Det ser ut som anteckningarna i dagboken skulle bli mest på söndagarna. I dag hade vi nattvardsgång på f.m. Så hade frkn Bruna inbjudit oss alla på pepparsås. Nattvardsgången var en dyrbar stund. Men några voro borta. Onesimus hustru har svårt att gå. Schárrå är sjuklig.

Det var första gången jag hade skriftetal på gallinja.

Lakamte den 20/8 1933.

Under min tid som predikant hemma i Sverige gjorde jag ofta den iakttagelsen att man lärde inte riktigt känna folk förrän man fått göra ett eller flera besök i deras hem. Detta torde gälla i minst lika hög grad ute på missionsfältet.

I e.m. gällde besöket hos en Fiturairi Gammoda. I går e.m. frågade jag den infödde läraren Gebu Jesus om det skulle passa att. Ischi sade han.

Fiturairi Gammoda skulle ha kunnat bli landshövding härinne för några år sedan. Men hans håg stod ej till regeringsärenden med dess många omsorger, plikter o. representationsskyldigheter utan han föredrog att vara privatman och bonde. Han bor endast 1/2 km från Onesimus hus. Medan Onesimus levde umgingos de nästan varje dag och det sägs att Onesimus hade ett stort inflytande över honom. Nu idag hörde jag att han har en liten andaktsstund för sina tjänare varje söndag.

Det är ganska intressant att ge akt på seder och bruk när man kommer till abessinska hus. Ju mer ett hus har varit i kontakt med missionen ju mer framträder kvinnan. Eller med andra ord om ett hus ej har haft någon egentlig förbindelse med missionen så sitter eller arbetar kvinnan bakom ett förhänge.

Här i detta hus kom hustrun in och hälsade strax vi kommit. När kaffet och det grova brödet serverades så kom hon in och satt bredvid sin man och åt och drack. Detta har jag knappast sett i detta land. Ja en gång men då sutto kvinnorna (de båda hustrurna) på träbitar bakom mannen på golvet.

Hos fit. Gammoda fanns det t.o.m. bitsocker till kaffet. Den varan ha vi nästan glömt här. Och då man blir van vid det grova strösockret saknar man det egentligen icke. (När vi blir vana med thalrar och tummuner så sakna vi inte så mycket våra svenska hederliga mynt. Men förra året fingo vi se en 50 öring i en skrivbordslåda och det var inte utan att var gripande.) Men det är förunderligt vad bara en sådan en liten sak som bitsocker kan komma en att tänka på Sverige.

Förra söndag e.m. kom jag särskilt att tänka på Sverige, då Guds Ande var mycket (?) förnimbart närvarande vid en andaktsstund i ett hus. Det var i Fit. Makonnens hus. Fit. som är didjasens bror = kusin är nu bort. Och hans lama fru sköter, förestår hemmet. Det är underligt huru Gud ofta måste ta från en människa något för att han ska få tala till hjärtat.

Någon kanske undrar varför vi så gärna gå till stormanshusen här. För det första vill jag säga att vi vilja göra evangeliet känt bland både stora och små men vi gå inte gärna förbi furstarnas hus då vi veta hur stort inflytande de ha på sina underordnade. Paulus lade sig ju också vinn om att vinna dem som stodo högt i anseende. Huruvida de något voro det lämnade han därhän.

Här i detta land är det en stor skillnad mellan höga och låga, rika och fattiga, tjänare och herre. Ja, jag hörde t. o. m. härom dagen huru det kan vara så stor skillnad mellan man och hustru. Huru ofta få de ej höra i sjukhuset att mannen vill ta hem sin hustru från sjukhuset emedan han ej har någon som sköter hemmet. Och detta fastän hustrun är inte ens återställd utan behövde ytterligare vård.

Fiturairi G. var mycket ivrig att tjänaren skulle skynda sig och ge kaffe till våra pojkar så att han skulle få se bilder. Hitintills har vi haft mycket glädje och nytta av de bilder vi fingo med oss från Sverige både i söndagsskolan och vid husbesök.

Den infödde läraren ledde i bön och sedan läste han Lukas 15 och talade över de tre liknelserna där. Vi hade en bild av det förlorade fåret och en av den förlorade sonen. Så sjöngo vi ett par sånger på gallinja, "Den port är trång och smal den väg" och "till det härliga land ovan skyn".

Till sist visade vi en plansch över det stora gästabudet och läste texten stående.

Då dagen var framskriden och natten var nära var det bäst att tänka på uppbrott.

Vid avskedet sade fitaurarien "Gud give eder i stället. Vår Glädje är stor".

På hemvägen besökte vi ett par andra hus, egentligen bara för att hälsa. Husfadern i det första huset heter Baarloubaras??) och bor i närheten av Onesimus hus. Han har en son i skolan här som heter Tesfa. Läraren anmälde oss som vanligt. Vid grinden hörde jag hur en av husfolket sade innanför: "Åh, det är en väldigt stor man" (skrivet med etiopiska tecken).

Nästa besök gällde Gammada Bockå. Han handlar med kaffe, hudar etc. och anses vara ganska rik. Han undrade om jag ville stiga in i hans hus. Han berättade att förut dyrkade detta folk stora träd, berg, hus, floder etc. så var det ej nu. Han var förut gift med Onesimus dotter, men hon är död och han är omgift.

På tal om bibeln så sökte jag framhålla huru det var viktigt att läsa den varje dag, ja i annat fall skulle själen eller anden dö. Detta tycktes dock ej vara något nytt för honom. På tal

om vad som behövdes först på morgonen maten eller bibeln så sade han utan tvekan: bibeln. (Inl. sänd till släktingar och vänner hemma Julen 1933)

27/8 -33

Abba Turgum var bekymrad i dag. Det gällde hans förhållande i hemmet. För 8 år sedan köpte de en slavinna i Zaxega. Hennes hemtrakt är Gore. Hon hetr Tåmbe och hade först blivit såld till Gore. Priset:: \$ 50:-. Nu tycker Abba Turgum att hon borde bli fri. 5 Mos. 15:12.

Regeringens lag angående slavhandel är följande: 1)Att köpa och sälja slavar är förbjudet. 2) Om någon köper eller säljer en slav får han böta 500:- thaler samt sitta i fängelse i 5 år. Nu hade A. Turgum fått ett får av en "Kenjasmats på Gara tuka. När han kom hem gav han fåret till slavinnan. Hustrun sade till honom: "Varför ger du fåret till henne?" Han: "Hon har tjänat så många år och årligen fått endast 2:- thaler till kläder.

A. T. vill också att hon ska få lära sig läsa. Före en tid sedan överenskommo vi också att slavinnan skulle få lära sig läsa med hustruns bifall.

Men nu har hon ändrat sig och säger att det är inte vanligt i det här landet att slavfolket få (etiopiska tecken). Nu säger också A.T att hustrun och svärmodern gärna gå till trollkarlar (etiopiska tecken). Trollkarlen bor långt ifrån och de fara dit på sina mulor. Men när det är fråga om att gå till kyrkan då är det så långt bort och hjon blir trött. När A. T. vill hålla husandakt då har hon alltid något arbete för sig. Hon säger att

(Oavslutad sida)

Den 8/9 -33

I dag på f.m. besökte jag en muhammedansk sheik. Min första bekantskap med honom var på ett bröllop hos Abo Getas broder. Han tilldrog sig genast min uppmärksamhet, enär han tycktes vara huvudet högre än alt folket. Där såg jag också för första gången såvitt jag minns rätt huro muhammedanerna kyssa varandras händer när det hälsa som ett tecken till vänskap. Ett par dagar efter nämnda bröllop kom sheiken på besök till vårt hus. Han kom med hälsningar från sin hustru till min hustru och han hade också med sig 1 l mjölk som tecken till vänskap. Vi drack te tillsammans och läste något ur bibeln. Han betonade som troligtvis alla muhammedaner göra sin tro på en enda Gud till skillnad från som han menar tro på flera gudar på grund av vår treeninghetslära. Jag fick också veta att han brukar officiera vid trosbrödernas begravningar här i staden. Här i Lakamte finns det åtskilliga muhammedaner. Vi skulle bara önska att vi kunde ha ett målmedvetet arbete bland dem. Men det har vin inte f.n. på grund av brist på arbetare.

Vid besök i husen här brukar det vara rätt så intressant att ge akt på kvinnornas ställning. Här i sheikens hus i dag såg man henne aldrig utan man hörde henne endast arbeta bakom det vanliga förhänget.

En annan gång sheiken kom till vårt hus fick han låna ett arabiskt N.T. vilket han sedan vederbörligen återlämnade.

Min nye vän syntes mig mycket intressant och han åt också vid vårt bord en gång. Men så kom han en söndag och ville låna \$ 50:-. Missionären har en stor svårighet i detta land huruvida han ska låna ut pengar eller inte. Det bästa är troligen i längden att säga nej om man vill behålla friden. Tillgångarna äro ju också mycket begränsade. Därför torde det vara bäst att som regel säga nej i fråga om utlåning och i särskilt ömmande fall utöva lite allmosegivning.

Men nu har denne sheik en god bibelkunskap enligt vad den infödde läraren berättat mig och denna kunskap kom honom väl till pass såsom argument när jag vägrade låna honom. Han frågade om det ej stod i vår bok att man skulle ej vända sig bort från den som ville låna. Ja det gjorde det. Men jag kunde ändå inte villfara hans begäran. Ty ¹⁾ för det första är han inte fattig, ²⁾ han har trosfränder som äro rika, ³⁾ så anse muhammedanerna oss för

otrogna. Därför ha de inga skyldigheter mot oss utan de kunna enligt sin tro lura och bedraga otrogna hur mycket som helst utan att göra sig något samvete för det.

I dag kom jag till sheikens hus på fredag, som är muhammedanernas vilodag. Han hade just varit till floden för att tvätta och han var blöt ända upp till knäna. Men han sände bud efter torra kläder som han bytte om framför ehuru han enligt vår sed skulle ha gått bakom förhänget för att byta kläder.

Vi kommer gärna in på religiösa samtal. Så var det också i dag. Först frågade han minst 10 ggr hur det stod till, hur det var med min hustru, om vår lilla flicka hade blivit stor etc. Och jag å min sida försökte göra detsamma.

Ett ganska aktuellt samtalsämne är alltid frågan om vem Jesus är. En gammal man som också deltog i samtalet sade att endast Jesus för dem. "Men betyder inte Jesus frälsare. Ska vi läsa i boken?" "Gärna det" blev svaret. Så fick jag tillfälle att läsa något ur den kära Bibeln.

Han var mycket intresserad. Då deras koran börjar mot slutet slog han upp N.T. mot slutet. Och där läste vi Upp22:17. Sedan läste vi Joh. 7:37, 38 O. 1 Joh. 1:9 - 2.2.

Han tittade på min regnkappa, som är gjord av lärft och sedan doppad i linolja. Han skulle komma till vårt hus nästa söndag om det skulle vara mästartens vilja. Han hälsade också till min hustru och vår lilla flicka.

14/9

I dag hörde jag genom Abba Turgum att fit. Mulato har 600 slavar. De bo inte här i Lakamte utan någonstans inåt Wollega. De arbeta med bomull och sökandet av guld etc. De äta ormar, råttor och ödlor om jag förstod rätt samt elefantkött.

17/9 -33

Att slavhandel förekommer i detta land är inte någon hemlighet. I dag hörde jag genom Abba T-m att en man bott l. övernattat hos honom. Mannen hade berättat att i ett land 5 å 7 dagsresor fr. Soyo utbjudes slavar på torget som får. Priset är 15- 50 taler. I Gondar säljas de sedan för 150 å 200 thaler. De transporteras på nätterna. Slavarna är o bundna till händer fötter och hals. Dessa slavtransportkaravaner äro beväpnade till tänderna. De "övernatta" i skogen. Vågar någon närma sig karavanen blir han skjuten utan vidare. I e.m. voro vi på husbesök. Det blev särskilt klart för mig att något måste göras för kvinnorna. Vi måste nämligen gå förbi massor av hus därför att inte männen voro hemma. Jag höll nästan på tro att vi ej skulle finna något hus där männen voro hemma. Det ordet kom för mig: "Den natten fingo de intet".

Till slut kommo vi till ett hus där en kenjasmatj var hemma. Det är underligt. Det synes som om vi finge lättast tillgång till stormanshusen. De vanliga männen följa antingen sina furstar någonstans eller också äro de rädda att vi vilja pressa ut pengar från dem.

Lakamte 26/9

I dag på förmiddagen gratulerade vi Erik och Gusti på födelsedagen. I e.m. voro vi och sågo på Meskel. Jag gick ut vid 3.30 tiden. Ett tält fanns på platsen. Men lite folk. Didjasen hade ej kommit o. inte heller prästerna. Först kommo dessa i stiliga dräkter med sidenparaplyer. Äntligen kom så Didjasen med en hel massa män. Han gick in i tältet och de olika furstarna ordnade sig på sidorna med en öppen plan i mitten. Där i mitten skulle de sedan ställa upp sina vitbarkade eukalyptusstänger och annan stå(?) ved. Det dröjde ej länge förrän Didjasen bjöd alla utlänningar att ta plats hos honom. Tältet var placerat med fri utsikt åt den sida där stängerna skulle ställas. Först fingo damerna stolar. Sedan hämtade man ett par soffor där vi herrar också fingo sitta. Prästerna stodo uppradade på ena sidan. De ringde i sina klockor, spelade på sina instrument och slog på trummor.

Lakamte 27/9

I dag steg jag upp kl 3.15 på morgonen för att gå till staden och se på "Meskel". Det var mycket intressant. I början trodde vi att var för tidiga. Men vi kom fram just i lagom tid för att se på början.

I går sade doktorn ”Jag kan inte förstå hur det här ska ta eld i morgon bittida”. Och jag tänkte nog detsamma när jag såg de nyhuggna, vitbarkade späda eukalyptusstammarna som ställdes på marken ungefär som när man reser en kolmila. Men i dag fick jag just se att en av våra pojkar hade ett 2 m. långt knippe torr fin ved l. ett slags fingertjocka rör, som säkert voro rätt så eldfångda. När vi kommit ett stycke på vägen ville han tända. Han sprang till Wolde-Mariams hus för att få lite torrt gräs. Det gick lite krångligt för honom att tända. Därför gingo pojkarna - ett par andra och jag ifrån honom. Framkomna till platsen så var det alldeles mörkt. men fyra vakter sutto i Didjasens tält. Det enda möblemanget, som var kvar sedan gårdagen var en ?????-säng och en salen(?). Jag blev bjuden att sätta mig ner på salenen. I början tänkte jag göra dem till viljes. Men jag ångrade mig sedan ty jag var rädd för lus.

Om två á tre minuter kom Tarraf. Han hade då fått eld på sitt knippe. Om ett par minuter till blåstes det från Gibbit, vilket tydligen var en signal till att nu kunde spelet börja. Det dröjde heller inte länge förrän den första gruppen kom. Det var mörkt. På avstånd hörde man sång. (Etiopisk skrift) hijåledare? hijoledare?. Det betyder enligt vad man sade mig (etiopisk text). Det högtidligaste ögonblicket var egentligen när den första gruppen kom med sina bloss i näven. De sprungo runt vid kasen med brinnande bloss och ropade ”hidjåledare? hidjåledare?” som förut.

Lakante-krönika forts. 27/9 1933

Uno Karlsson

De sprungo runt vid kasen med brinnande bloss och ropade ”hidjåledare, hidjåledare” som förut. Ett par pojkar kommo, men de gingo runt åt fel håll. De blevo betecknade som mycket dumma (som kor). Ska ni inte ropa hijaledare, sade man.

Nu började man komma från alla håll i grupper om 10, 15, o 20 st, alla med var sitt brinnande risknippe. Alla skulle springa runt vid kasen en o 2 varv för att sedan i upphetsad stämning kaste det på eller i den råa vedhögen sedan gårdagen.

Det var dock endast stadens befolkning som kommo och endast män såväl som gårdagen. Det var väl inemot 2.000 män och ynglingar och när de kommo med var sitt torra risknippe så är det ej svårt att tänka sig att brasan blev stor.

Meskel är korsets fest. Om dess mening vet jag mycket litet. Ute i landsbygden gör man sina eldar lite var. På hemvägen såg jag en av våra grannar tänt en eld utanför sitt hus. Och lärares pojkar hade också gjort sin.

Fortsättning på den 27/9.

Nu steg Didjasen upp och hans tjänare och ett par affärsmän från staden följde honom. Han gick fram till den plats där virket skulle resas och gick runt ett par gånger. Nästa man var fit. Makonnen med sitt folk. Sedan följde en hel massa furstar med sitt folk. Som avslutning på det hela kommo tre av de förnämsta prästerna till Didjasens tält. Det var Gebre Mariam, Halaka Alamajo och en tredje, som t.o.m. hade bruna skor. Abraham läste något, troligen på gees. Han höll ett stort kors i sin hand. Det var av mässing. Sedan gick han fram med detta och Didjasen kysste det. Det var ganska intressant att se huru prästerna under bönen tystnade stundtals, under det att de räknade på händerna. Det hela var nu över. Didjasen steg till häst och red hem.

Prästen Abraham gick omkring med sitt kors. Alla ville kyssa det. Dock inte jag. På kvällen voro vi inbjudna till Doktors på middag med andledning av deras födelsedag.

L-e 6/10 – 33

I e.m. har jag läst ut "Onesimus". Jag visste ej förut att vi blevo avskilda på Onsimus dödsdag. Underliga äro Herrens vägar.

L-e 8/10 –33

Besök av fit. Mullata. Han är en man i 45 – årsaldern. Han har dödat 5 elefanter, 2 lejon och 3 flodhästar. "Förut då var detta att döda vilddjur det förnämsta", sade man, "men nu vill vårt folk ha undervisning".

29/10

Idag på f.m. fullt hus i kyrkan. Gud vare tack. På e.m. på besök hos Halaka Gebre Egziabher. Han har målat en Mariabild, som han tänker ge Didjasen. Hans far har vistats i Paris ett år för att studera konst. Bilden var målad på lärft och föreställde en Maria-bild med Jesusbarnet jämte var sin ängen ovanför (sittande med var sin sabel, lång) Han är inte utan anlag, men han har som andra infödda svårt att skilja på snett och inte snett. Bilden skulle ha vunnit om själva omramningen hade varit i rät vinkel.

På hemvägen möte i Fit. Mulatus hus. Han samlade sitt hus omkring 20 personer. Han hade 2 hustrur. Dessa sågo föga glada ut. Det var dock intressant med denne man att han frågade så mycket varför ej min hustru kom med. Gebre Jesus talade en stund över Luk 15. Den måltid som sedan serverades var ganska märklig i sitt slag. Ett vanligt bord med vit duk. På denna lades brödet. Sedan kom två sorters sås. De två hustrurna sutto också vid bordet så väl som ett par av döttrarna egendomligt nog.

Efter såsen serverades te. Socker fanns i en tekopp på bordet, men det bar sig ej bättre än att en av tjänarna hällde te i "sockerskålen". Då var det nästan svårt att hålla sig för skratt.

2/11 – 33

I dag 3 år efter kröningen. I går kväll mottogo vi ett brev från Didjasen egenhändigt skrivet. Han inbjöd oss att övervara högtidligheterna kl 10 f.m. samt på mat kl 6 e.m. Idag har det gått av stapeln, den mest imponerande fest sen jag kom hit. Utomordentlig prästdans, musik, lejonmanar och guldbeslagda kläder. En trevlig middag.

Digga – Gutama 5/11 –33

Vi äro nu ute på vår första weekend sedan vi kommo till Afrika. Det har regnat i natt ock är nu ganska mulet. Lillan står i och är frisk och duktig. Sally ordnar med frukosten. Veden har blivit sur. Men vi fick se ett torrt träd på avstånd och våra pojkar ha gått för att kapa trädet. I går skjutsade Dr S ut oss i bil. Syster Greta är också med. Hon har sin födelsedag i dag.

19/11 –33

"Om vi fine höra så här varje dag så vore det bra", sa gumman.

Det var ett yttrande, som gjorde mig glad. Vid närmare eftertanke så var det ett uttalande som är ett uttryck för vad många känner här, ehuru de ej säga det så att vi höra det.

Efter högmässan i dag bjudning hos Abba Turgum. På hemvägen ett stugmöte hos Fit Måsa där ovanstående yttrande fälldes och som var anledningen till detta lilla skriverseri. Texten var Joh. 10.

22/11 – 33

Den abessinska kyrkan har många helgdagar. Än firar man dagar till minne av änglar och helgon och än till minne av jungfru Maria.

Under året firas bl.a. tre stora högtider. Dopfesten mot slutet av januari, påsken ungefär samma tid som vår eller något senare, beroende på den abessinska tideräkningen, samt korsets fest i september.

Det vore frestande att söka beskriva dem alla. För den ytlige betraktaren framstår dock endast de yttre ceremonierna. Deras innebörd är svår att förstå.

Gemensamt för alla högtiderna är att "taboten" tas ut. Så vitt jag vet är inte taboten alltid en mariabild, utan vid en kyrka som heter Mikael finns en bild av ängeln Mikael, vid Mariam finns en mariabild, vid Georgis en Georgis-bild och vid Jesus en Jesus-bild. Dessa bilder synas för oss inga konstverk men för rättrogna abessinare ha de stor betydelse, ja de dyrkas.

Ibland är det svårt att avgöra vad som är hedniskt och kristet i den abessinska kyrkan. Det är gott om kyrkan i Abessinien och abessinaren böjer sitt huvud med vördnad när hon passerar kyrkan, ibland böjer hon sig ned och kysser marken. Att kyssa kyrkmuren är ju mycket vanligt. Prästerna bära också ett mässingkors under shamman. Detta ta de fram när de besöka arbetarna vid det kya kyrkbygget eller när de göra besök i butikerna. De hålla korset framför den person de besöka och han kan då kyssa korset.

I Lakamte finnas fyra kyrkor, Jesus, Mariam, Mikael och Giorgis. En och två timmars väg utanför staden finnas också kyrkor i olika riktningar. Så brist på kyrkor är det inte. Och brist på präster föreligger inte heller. Frågan är då. Varför ska vi missionera här? En annan fråga är. Finns det något andligt liv i den abessinska kyrkan? Somliga ha sagt Den abessinska kyrkan är död i former och formler. Andra säga Det finns andligt liv där. Vilka ha rätt? På den frågan vill jag ej svara direkt. Ett besök vid en landskyrka i går gjorde å ena sidan klart för mig det stora behovet av mission här och å andra sidan fick jag respekt för den fromhet som finns inom den etiopiska kyrkan.

Kyrkan ligger en dryg timmes ridväg härifrån. Vi startade en kvart före 8 och voro framme vid 9-tiden. En stor skara var samlad utanför kyrkan omkring 1000 personer. Antalet ökades sedan och gick upp till minst 2000 personer. Jag gick sakta in på området och ställde mig för att se på det hela. Några unga män observerade genast min ankomst och kommo av nyfikenhet till den plats där jag stod. Men skaran förökades i en hast, blev minst 3 à 400 unga män kommo så nära som möjligt. De hade alla spjut. De skrattade och visade sina vita tänder. De skrattade och ja` me`. Så småningom kom en Kenjasmats Busrin och ville jag skulle komma längre fram till den plats där han stod. Ute på den stora öppna vida planen utanför kyrkan dansade en hel del unga kvinnor och flickor. Likaså de unga männen dansade i grupper för sig. Flickornas dans är mera värdig och torde kunna betecknas som obeskrivlig. Prästdans förekommer också här men den är vacker. Således prästdans och jungfrudans torde från kristlig synpunkt få anses som tillåten. De unga männens dans ger ett obehagligt intryck och torde få jämföras med djävulens gärningar.

Ett vackert och uppbyggligt inslag i gårdagens fest var en större dophögtid där 34 barn döptes. Då jag ej haft tillfälle att bärvara vid något dop enligt abessinsk sed förut så såg jag det med stort intresse. Ur anteckningar på ort och ställe: "Vi stå nu församlade en stor skara i skuggan av ett träd. En präst har börjat mumla dopritualen. Jag står endast ett par m från honom. En annan präst går omkring och tar upp avgiften för dopet, 4 (tum?) per barn. Mödrarna sitta på marken i (hästskafarna?) med barnen i knäet och en vattenflaska

står framför varje. Det är många som ska döpas, 34 st. Faddrar anhöriga och åskådare stå bakom. En av de anhöriga diskuterar med prästen. Han har ej pengar men han skall låna och skaffa pengar. Nu har den präst som började ta upp avgiften fått avlösning. En diakon har avlöst. Den förre ställer sig i mitten och tittar på (tum....) som han samlat i en näsduk. På plats i närheten dansa de unga männen en vild obeskrivlig dans. De stå ej hand i hand utan förutvarande vänder ryggen mot den som kommer efter. De äro uppställda många grupper . Flickorna dansa också. Nu sjunga präster och diakoner en dopbön på geez. Det hela utom penninginsamlingen är ganska värdigt. Nu kommer korset (ett stort av fyra meter långa kedjor på bjällror. Det hela synes som sagt värdigt. Dansen däremot synes vara djävulens gärningar. En präst svänger rökelsekaret. I högra handen har han en liten flaska, endast omkring 5 cm hög. En diakon bär fram en flaska med vatten (en sådan som användes i infödingehus att dricka tedj och talla ur). Prästen doppar en tändsticka i oljeflaskan och låter det lilla som fastnar därpå droppa ner i den vattenflaska som diakonen håller fram. Diakonen håller fortfarande vattenflaskan framför prästen, som håller ett kors och läser en bön. Sedan höllde diakonen en skvätt ur det sålunda preparerade vattnet i varje kärl, som stod framför varje barn.

Så var det färdigt att börja med själva dophandling. En diakon, klädd i en svart satin shamma gick fram till modern, höll barnet mot jorden så att han själv måste stå i böjd ställning och gick ett varv runt. Därpå lyfte prästen vattenkärlet och höll ut hela innehållet (minst en l.) över barnets huvud som sedan fick rinna ned på den bara kroppen. De voro så söta att se på de små barnen. En shamma hölls runt för varje barn. Men med vederbörandes tillstånd fick jag tillstånd att följa med och se på vad som försiggick bakom shamman. Det hela gick lugnt och stilla tillväga om vi endast inte hade blivit störda av den nyss nämnda dansen.

Efteråt fördes taboten ut, man gick i procession och det hela avslöts med skriftläsning (Mt 25:31 f.) Mot slutet gingo vi till prästgården för att säga farväl och där blevo vi bjudna på både mat och dryck.

Sedan hörde jag att en hel del unga flickor sprungit hem av rädsla för att jag skulle komma med en flygmaskin och ta dem till Europa ...

26/11 – 33 Från stunden i söndagsskolan

I dag tyckte jag det var en särskilt god ande i söndagsskolan. Vår söndagsskola är icke stor. Dock komma vanligen 45 à 50 st. Ungefär hälften äro skolbarn och den andra hälften mest ungdomar utifrån. Vi använda planscher från EFS och SM:s förlag. Lärarna ha ingen särskild utbildning och ändå tycker jag de lyckas utmärkt. En hel del bibliskaberättelser äro mycket lättare att förstå här. I dag var texten om Israels barns lovsång när de passerat Röda havet. På ett vis synes det också att det skulle ligga nära till hands för detta folk att tacka och lova Gud. Det göra de i vardagslivet mer än vi. Låt vara det blir en vana men en god vana. Som avslutning på söndagsskolstunden sjöngo vi ”Nu tackar Gud allt folk. Obs Latao. Ps. 107:1 Det var gripande att höra henne med klar och av övertygelse buren röst läsa den versen.

27/11 –33

Idag på f.m. hade vi besök av en av regeringens skollärare här. Han uttryckte sin stora tillfredsställelse över vad barnen fingo lära i skolan.

Just när vi skildes åt kunde jag ej låta bli att uppmana honom att komma till våra : söndagsgudstjänster. Han svarade: ”Folket kommer då att säga: Varför springer han där.

Han vill bli katolik". Detta gav mig något att tänka på. Han sade också: "Vi", han menade sina kamrater, "tycka mycket om att höra Er predikan.

Således, folket blandar ihop talet om att vara protestant och katolik. En annan man sade för några dagar sedan, när jag uppmanade honom att komma till vår kyrka: "Då komma prästerna att förakta mig och förklara att de vilja inte ha något att göra med mig".

Det är svårt för den nykomne att på ett verkningsfullt sätt bemöta ovanstående yttringar. Jag endast framhåller att vi förkunna endast de läror som finnas i bibeln.

4/12

I går sade en 25 års man till mig: "De som ha varit i missionen någon tid vilja inte göra infött arbete sedan!" – En dansk (...) skrev till mig ang en pojke som blivit upptagen här på hans rekommendation: "Hvad De skriver om andet arbejde ved siden av Lasningen synes jeg er glimrende, da jeg i Kenya har mødt indfødte, som efter at have gaaet i missionsskole var blevet saa fine paa det at de var mere vardilase end de, som aldrig havde lart noget". Dessa yttranden har gett mig åtskilligt att tänka på.

1934

2/1

Julen och nyåret äro nu ett kärt minne blott. På juldagen dog fit. Gammada. Daen innan besökte jag honom. Han var rätt sjuk. Jag sade: "Vi ska bedja för Er". "Ja, bedjen för mig, jag glömmet det." sade han.

Under jul hade vi tyskarna som gäster. Det var trevligt.

En sak som har intresserat oss rätt mycket på sistone är att en grek, Spiro Babi, vill ha Fuckeru till hustru. Fuckeru är barnflicka hos doktor Söderströms. A Turgum framförde saken till mig. Jag sade att det var två hinder: 1) han ville säkert inte bli lagligen gift utan ville bli fri att resa när han behagade och så endast lämna henne 2) hon är medlem av församlingen men ej han. "Men är han inte en kristian. Han har korset på väggen" sade A.T. Detta visar hur även en församlingens predikant ser en sådan sak.

Lakamte ½ -34

Just hemkommen från en resa till Gara Tuko vill jag här göra några anteckningar till minnes.

I början av år 1933 skrevo vi till landets furste, som då regerade en grannprovins och anhöllo att få fyra kassoträd, som vi visste skulle lämpa sig bra till möbler.

Han svarade att det skulle vi visst få och gav oss ett brev till en av sina underordnade. Härute går allting sakta. Därför blir man bara missräknad om man tänker göra något fort. Så var också nu. Den man som skulle såga virket fick didjasens gåvobrev och gick till vederbörande underordnade. Följande dag skulle vi gå till skogen. Det var i början av regntiden. Då det var rätt långt och en mula blir trött av långa dagsmarscher upp och ned, fick jag låna fröken Bruuns mula för att kunna byta. I början av regntiden är det rätt halt, min mula föll 3 á fyra gånger den dagen. Efter åtskilligt sökande fann vi också fyra träd den dagen.

Men som det är om man vill köpa en velociped, symaskin eller grammofon så är det bäst att fråga sig väl före förut. Man skall inte ha bråttom ty då säga lätt ens vänner: Min maskin är bättre än det märke du har köpt.

Så var det också här. Dr Söderströms som hade passerat Gara Tuko på sin semester sade mig att det fanns större och tjockare träd högre upp. Därför ansåg jag det bäst att göra en resa högre upp för att kunna få ut mesta möjliga ur det antal träd som fursten givit oss.

Vi startade således i tisdags morse en liten karavan på fyra bärare och en tjänare. Det var en härlig morgon. Bärarna var glada och gemytliga. Denna gång tänkte jag ej på återvända samma dag. Därför hade jag bara en mula. Vägen gick uppför och uppför tills vi omsider voro 3327 m över havet.

En vänlig kvinna mötte vi bl.a. som höll på och skar ärtor. Hon gav oss ett helt fång ärtor, vilket bärarna syntes uppskatta. Vägen upp till denna höjd är inte så svår som man skulle tänka sig. Lidj Jassu som gjorde en resa till detta land för 22 år sedan tog vägen över Gara Tuka, troligen, för att få en god överblick över det hela. Då gjordes också en väg för honom. Denna väg kallas än i dag Lidj Jassus väg.

Det vore mycket att tala om naturen däruppe. Men därtill fordras en särskild penna. Jag vill därför inskränka mig till att beskriva andra erfarenheter av just vad vi sågo i Guds fria natur. En skillnad på klimatet här i Lakamte märkte vi genast däri att man där utan nämnvärd svårighet kunde rida och vara ute mellan kl 12 och 3 på dagen. För övrigt så finns det ju en lag som säger att värmen stiger uppåt. Här är det emellertid så att ju lägre man kommer ju varmare blir det. Och ju högre man kommer ju kallare blir det. Därför var jag väl rustad med sängkläder ty man hade sagt att det skulle bli kallt på natten.

Vårt arbete i skogen var slut vid halvtvåtiden. Vi hade då funnit 5 träd. Två av dem voro så pass stora att de skulle ge 1 kbm vardera i virke. Jag hade fått ett mycket bra papper av Didjasen. Detta sade bland annat att folket skulle inte bråka och göra några svårigheter utan i stället vakta så att ingenting skulle komma bort.

Syster Karin och Fröken Bruun gjorde nämligen en liten utflykt för några månader sedan. På natten hemsöktes de emellertid av tjuvar, som stulo en del kläder för dem till ett värde av 75 kr. Denna summa betalade landshövdingen genast. Men han tar sedan ut summan från den by, där de lägrat enligt landets sed. Om t.ex. någon bor på missionens område för natten och något kommer bort så äro vi pliktiga att betala det som kommit bort.

Respasset var ställt till tre hövdingar däruppe men vi hunno ej med att beöka mer än en av dem den första dagen. Hans hus var beläget på andra sidan. Vi kommo fram vid 3-tiden på eftermiddagen. Hans gård var omgiven av en eukaluptusplantering och ett staket av lövruskor och bambu. Bambufinns nämligen rätt rikligt däruppe. Man kan också få se rätt stora bambustånd inne i kornåkrarna däruppe.

Då inte fursten hade hunnit komma hem slogo vi läger utanför hans gård på en nyss avskuren täfåker. Det var skönt att kunna placera tältet i skuggan av ett träd. Omsider kom fursten. Klädseln var som vanligt med den skillnaden att han hade skor och strumpor. När de sedvanliga hälsningsceremonierna voro undanstökade sade han ungefär så här ”Nu går jag hem för att säga till om kaffe”.

Om en timme så kallades vi att dricka ”kaffe”. Inne på den stora gården sågallt nästan fint ut som utanför. När vi gått genom den 3:dje av de 6 portarna vidtog vackra rosenhäckar på vardera sidan om den grusade gången. Det var överraskande att finna sådant så här ute på ”landet”.

Huset att ta emot gäster var runt som husen här men var högre och hade ett brantare tak. För ovanlighetens skull var det också tapetserat invändigt med tre sorters tapeter. En sort som bred bård upptill och dentill samt på väggen varannan rulle av två sorter. Omväxling ska det vara.

Vi blevo bjudna på både tedj och kaffe. Just som vi satt oss ned kom en man och visade sig i dörren. Han bar en kornsäck för våra djur. Vi fingo också två hönor och en stor get. At gåvor så rikligt kommo oss till del berodde på att Didjasen givit ett mycket fint papper för vägen.

Att kenj. Neggeri hade förstånd att ta oss ut på en utflykt förvånar mig. Han tog mig till plats där vi hade den mest underbara utsikt över Wamodalen, Gaddo, Dicho och Lakamte. Skada bara att luften var rätt uppfylld av rök.

Under vår vistelse hos vår värd blevo vi förmål för stor gästvänlighet. Förutom vad som redan är antytt fingo vi rikligt med pepparsås och bröd både på kvällen och morgonen därpå. Våra män också. Ganska intressant var att för våra tre muhammedaner lagades fastesås till varje måltid.

Innan vi skulle gå till vila frågade värden om jag ville låna en stor röd yllefilt, vilket jag tacksamt tog emot, enär jag blivit varnad för kylan i dessa trakter. Filten behövdes emellertid ej ty vi hade gått så pass långt åt andra sidan att ”låglandet” från andra sidan sände sina vindar mot trakten.

Man hade förut sagt mig att täf inte växte uppe på Gara Tuka. Men jag hörde att vi kommit så pass lågt att ökenvindarna göra det möjligt för detta sädesslag att växa och gro i denna trakt.

Samtalet med fursten var ganska tomt och innehållslöst. Ett yttrande av honom förtjänar dock att antecknas. Han sade nämligen att om inte Dr Söderström kommi så hadehan varit död. Han var med andra ord tacksam för den behandling han fått. Sjukdomen var syfilis, som är så vanlig här.

Innan vi företogo ovan nämnda utflykt frågade jag om vi skulle få ha en gudstjänst den kvällen eller följande morgon. Han gav sitt bifall till detta.

Enär den abessinska kyrkan just hade 4 fastedagar åt fursten ej med oss. Det enda han förtärde med oss var tedj och kaffe. Tedjen var avsedd att drickas vid ett stort bröllop som snart skulle gå av stapeln.

Han hade två hustrur men skulle snart ta en tredje. Han hade nämligen varit ute för att köpa en häst åt Didjasen och då fallit in love i Ambotrakten.

På morgonen efter frukosten skulle gudstjänsten gå av stapeln. Vi hade särskilt överenskommit dagen förut att allt hans folk skulle få delta, men på morgonen sade han ett par gånger: ”Om kvinnorna inte komma vad gör det?” Till sist gav han med sig ”av fruktan för mig” sade Abba Turguma. Texten var om den rike ynglingen.

Vi togo avsked från huset med tacksamhet med tanke på den välvilja vi blivit bemötta med och det tillfälle vi fått att förkunna ordet. Dock kunde knappast någon villighet att höra förmärkas hos fursten. Detta är så mycket betänkligare då vi tänka på vilken makt och vilket inflytande furstarna ha i detta land.

Efter ett par timmars ritt uppför och uppför kommo vi till Kenj. Wakas hus. Det mest intressanta på vägen var ett brant vattenfall omkring 8 m samt en stor bambuskog nedanför. K. Waka är en ung man. Han fick sin titel då han var endast 12 år gammal. Ehuru han är yngre än sina farbröder Negeri och Taffusa, anses han dock den förnämste där uppe på grund av att hans fader var den förnämste.

Hans hustru var en skönhet. Glädjande var också att se hur han tycktes älska och respektera sin hustru. När jag skulle ta ett kort av familjen, skrek deras lille gosse. Han fick då bröstet. Det blir intressant se om den (?) blir bra. En annan egendomlighet jag såg var att en stor patron med 3 cm:s lång kula användes som tröstare.

Vår avsikt med resan var att titta på virke, att lära känna land och folk samt att om möjligt få tillfälle att förkunna evangelium. I detta hus samlades minst 25 män som för tillfället voro på platsen.

På hemvägen passerade vi en marknad. Där såldes lök, korn, får, getter, kor etc. Kenjasm. Neggeri hade ij tid att vara med på gudstjänsten i K. Wakas hus. Han skulle skynda sig f.a. ta vara på en av hans slavar, som flytt – och som blivit tagen vid torget den dagen. Slavarna börja vara mera uppstudsiga mot sina herrar än förut. De börja i st. Sätta upp huvudet och säga: Jag gör inte det och jag gör inte det”.

När jag kom vid 9-tiden på kvällen hade jag ridit 9 timmar och var ganska trött. En hel flock med vackra opax, som det dock är förbjudet att skjuta gjorde att vägen blev så mycket mer intressant.

Hjälp oss att finna ”de rätta männen”!

Kära missionsvänner!

Missionsarbetet i Abessinien är under utveckling. Hitintills kan också missionen enl. min uppfattning glädja sig åt ett nästan ständigt ökat förtroende. Detta visar sig på flera sätt. Antalet kyrkobesökare ökar, såväl som antalet patienter i sjukhuset. Här i Lakamte har det i år blivit en särskild ökning – i fråga om skolbarn. Vi ha nu 120 st. inskrivna, således över hundratal undervisas dagligen. Detta är ju ingenting särskilt jämfört med förhållandet på andra missionsstationer, men med tanke på de förhållanden under vilka missionen här har arbetat förut, så är det en stor glädje för oss att meddela detta. Men ökat antal skolbarn kräver också ökat antal lärarekrafter, likaså flera lärosalar. Den gamla skolan med tre små rum fyller ännu en uppgift. Väggarna äro dock förskjutna. Därför står den ej många år till. Den lilla kyrkan användes också som klassrum dagligen, likaså flickornas sovhus.

På söndagarna är det trångt i kyrkan. Framme vid altaret nedanför talarstolen och överallt är trängseln stor. (Och då renligheten lämnar åtskilligt övrigt att önska, blir, fastän dörrar och fönsterluckor äro vidöppna, luften inte den bästa.)

I Lakamte omgivningar ha vi inte ännu en enda utstation. Saken har nog varit på tal. Men ännu har det stannat därvid, ty medel och lärarekrafter ha saknats. Nu skulle infödda på flera hålla vara villiga att bygga små skolor. Detta är ett ämne till glädje och tacksamhet. Dock få sådana löften om villighet att bygga tas med en viss reservation. Ty att lova och hålla är inte detsamma.

Villigheten att lära är således stor. För en tid sedan sade en av landshövdingens mera betrodda män till mig: ”Föret så ansågs det såsom det förnämsta att döda lejon, elefanter, flodhästar etc. Nu har man lämnat detta och vi ha undervisning”

På tal om byskolan så är vårt resonemang ungefär så här. I Bonaja, i Bilo, i Gutama, i Digga, på berget Gara Tuko etc. kunde vi nog få bygga små skolor.¹ Men frågan är, ha vi några lärare att sända dit? Nej, det har vi inte.

I år ha vi fått en ny extra lärare här vid stationen. Han heter Bezabe. Enligt vad jag hört om honom så hör hans släkt till den abessinska kyrkan. Han har förut velat närma sig missionen. Men så snart släktingarna märkt detta, har han av någon anledning sänts till ett annat land. I år snär vi särskilt behövde en extra kraft i skolan blev han tillfrågad. Och han förklarade sig villig att hjälpa till. Han såväl som de allra flesta infödda kräver mycken tillsyn. Dock synes han ganska förhoppningsfull.

Varför tala vi så mycket om behovet av infödda missionsarbetare, säger kanske någon av missionsvännerna. Ska inte missionärerna gå omkring med bibeln i hand och predika och undervisa. Och ska inte missionären vara så full av ande och kraft att varhelst Jesus sade: ”Skörden är mycken men arbetarna äro få. Bedjen så att de omvända sig till Herren.” Detta är sant. Men vi känna vår stora begränsning. För den nye missionären är också språket ett hinder i vägen. Å andra sidan gläder han sig när han börjar kunna hjälpa till ungefär som ett barn glädes att kunna hjälpa far och mor.

För någon tid sedan hade vi konfirmation här då 3 st upptogs i den kristna församlingen. Det var glädjande att se den lilla infödda skaran hälsa de nya välkomna. Nu är det också 9 st. som begärt att bli konfirmerade.

Den närmaste impulsen till att skriva dessa rader fick jag genom ett yttrande av Olfert Ricard i ”Anden i apostlakyrcan” sid. 49: ”Det är en stor konst att finna de rätta männen”. Syftet var att för Eder, kära vänner, få tala om ett av våra största behov härute. Vid aftonbönen i kyrkan häromkvällen var det den infödde läraren Gebre Jesus som talade. De inneboende skolbarnen jämte gårdens folk voro församlade. Gebre Jesus har visserligen svaga sidor, ss t.ex. att han måste hållas efter som något arbete ska bli utfört. Men han har också goda sidor. ”Han är mycket nyttig”, sade ofta pastor Eriksson på sin tid här i Lakamte. Nu talade han så enkelt och lättfattligt över orden: ”Mina kära barn, detta skriver jag till Eder för att I icke skolen synda, men om någon syndar så hava vi en förespråkare hos Fadren, Jesus Kristus, som är rättfärdig.” Några synders former sådana de särskilt framtråda i detta land nämndes såsom stöld, lögn, orenhet, otukt etc. Men så föll det sig också så naturligt för honom att sedan tala om vårt behov av en Frälsare, en Försonare.

---

¹ Dessa plaster ligga runt om Lakamte på 3 à 4 sv. mils avstånd.

Det slog mig. Så har då inte missionens arbete varit fåfängt. Vi glädjas för varje enskild som vil gå på den rätta vägen och följa Herren. Men vi glädjas ännu mer när någon av landets egna börjar stå upp och undervisa de sina med klart evangeliska toner.

Således vi behöva de rätta männen, men skicklighet att kunna undervisa i läsning, skrivning och räkning etc. är icke nog utan framförallt kristna personligheter som förstå att undervisa om den väg som drager till Livet.

Att få fram goda infödda medarbetare blir ett arbete på lång sikt. Det kräver mycket tålmod, mycken vishet och kärlek. Men i detta arbete behöva vi icke minst trogna förebedjare. (Den naturligaste utvecklingen är kanske att de växa fram ur ett sunt församlingsliv.)

Med hjärtlig hälsning från Eder tillgivne

Uno Karlsson

Lakante d. 28/5 1934

12/7 –34

I dag på f.m. red jag till Tinfa. Grasu Ajuna sade att en far varit bekymrad för att hans son ville inte arbeta sedan han börjat gå i skola. Gr. A erbjöd sig att skriva ett brev till mig. "Nej för all del" sa pojken. Och nu arbetar han. Jag hörde också att honung är dyr. Man har fest (7 års) i grannskapet. (...)

Påskafton 1936

Länge har dagboken fått ligga. Idag på f.m. planerade jag ett besök hos några skolpojkar och deras fäder i stan, men på vägen mötte mig gusm. Ayona och sade att det var fullt med smittkoppor i stan. Då vi ej vaccinerat vår lilla Ingrid vände jag och ordnade med den saken. Under tiden jag väntade på syster Rut hann jag besöka en frannfamilj. Vi ha där ett par skolpojkar, Namarra och Doje. N läste Mark. 15 och 16 kap, vi åt bröd, drack kaffe och hade bön.

På f.m. såg jag att man i Indien har gått in för en s.k. 5-årsplan. När skall det komma därefter i Abessinien. I år blev vår påsk och den abessinska händelsevis samtidigt.

12/4 – 36

Idag har jag upptagit en metod som fått "vila" ett tag under det vi hållit på med våra möten vid torget. Besökte tre hus där vi hade bibelläsning, sång och bön. En öppen dörr fann jag i så måtto att man är vänligt stämd mot missionen och lyssnar villigt.

I morgon då vi ej ha någon skola hoppas jag få gå till Haidafas hemtrakt. Giv att det vore mera liv ibland oss.

13/4

I går besökte vi Haidafos hem och hade en bönestund där. Det var nog första gången något Guds ord lästes där. Detsamma var väl förhållandet i Lammesas hem. L. Är nu död. Han dog i Rabies 1 dag efter hundbettet.

Tänk om vi hade ett par evangelister, som vore i ständig verksamhet. Gud give oss dessa. För tillfället gå folket här i väntan på areoplan.

21/4 – 36

Häromdagen var jag inbjuden till Ato Getu på bröllop. Det är inte ceremonierna jag fäste mig vid så särskilt men det var ett par saker som jag ville anteckna. Det ena var

- 1) ett tillfälle att vittna
- 2) en utkastning

När jag kom till gården vimlade den av folk. Snart kom dock en agofari och bjöd mig stiga in och sitta. Jag hamnade bredvid ett par muhammedaner. Påderas utseende och klädsel såg jag att de hörde till de rika och förnäma. Jag längtade att få avlägga ett vittnesbörd för dessa, detta så mycket mer som vi aldrig se dem vid våra gudstjänster. Men jag visste att ett inledande av någon slags diskussion skulle tjäna så oändligt litet. Ehuru jag ej direkt bad till Gud så var det en stark önskan i mitt inre, ack att jag kunde få anlägga ett vittnesbörd för dessa stolta och högresta etiopiens söner. Men så hjälpte den mest högreste mig på traven. Han frågade mig: Vilket är bättre, ert land eller vårt?

- Vårt, sade jag.
- I vilket avseende? Är det bättre, i fråga om utkomstmöjligheter, är klimatet bättre, eller vad är det som är bättre?
- Det är bättre i alla avseenden, sade jag.
- Men varför har ni då lämnat ert land och kommit hit?, sade han.

Då fick jag mitt tillfälle att säga att vi kommit hit i lydnad för Jesu bud för att undervisa dem om frälsningen. Jag tackade Gud och var glad.

2.När vi bjödos på mat fick jag också sitta bredvid dessa jag nyss samtalat med ehuru vi fingo vårt eget lilla bord var för sig. En man satt avlägset i salen för sig själv. Detta var ingenting ovanligt. Därför hade jag nätt och jämt observerat honom. Då kom värden in. Han tog den ensamme mannen i kragen och föste ut honom i det han sade: "Hur i all världen kom du hitin utan att husets herre har kallat dig? Jag tyckte det var som i liknelsen.

23.4.36

Besökte i dag bl.a. grasm. Mocku. Han var inte hemma. En yngling f.d. flitig kyrkobesökare visade mig vägen. Då jag frågade honom varför han ej kom till kyrkan numera svarade han att sedan Spiru Babi tog Fickeru så slutade han att komma.

Sönd. d. 10.5.36

I dag hade jag mässan på amharinja för första gången. På e.m. hade vi möte i vårt hus vid torget. Åhörarna, ett 30-tal i olika åldrar kända ej de bibl. berättelserna. Därför få vi försöka ta det hela mest som söndagsskola.

F.ö. äro alla så vänliga både kända och okända hälsa vänligt och glatt på vägen.

Några ha i dag återkommit från kriget. De anhöriga anse dem som återuppståndna från de döda.

Kristi himmelfärdsdag 1936

I dag på morgonen kl. 2.15 dog lilla Ingrid. Hon var alltid så snäll. Vid jordfästningen i kyrkan läste jag om den stora vitklädda skaran på gallinja, Upp. 7, sedan efter svensk ritual. S.T. 723 och 358 sjöngs. Vid graven sjöngo vi "Till härlighetens land igen".

Ingrid var oss alltid till så stor glädje. Nu ha vi en familjemedlem i Afrikas jord och en av de våra som väntar därhemma.